

ZAKON

O PLATNOM PROMETU

("Sl. list SRJ", br. 3/2002 i 5/2003 i "Sl. glasnik RS", br. 43/2004, 62/2006, 111/2009 - dr. zakon, 31/2011 i 139/2014 - dr. zakon)

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1**

(Prestao da važi)

Član 2

Pojedini pojmovi u smislu ovog zakona imaju sledeća značenja:

- 1) klijent označava fizičko ili pravno lice koje ima račun kod banke, uključujući i banku i druge subjekte koji, u skladu sa zakonom, imaju račune kod Narodne banke Srbije;
- 2) pravno lice označava preduzeća, javne institucije i druge oblike organizovanja, čije je osnivanje registrovao nadležni organ ili je osnovano zakonom;
- 3) fizičko lice označava lice koje obavlja delatnost radi sticanja dobiti i drugo fizičko lice;
- 4) dinar označava novčanu jedinicu Republike Srbije;
- 5) (*brisana*);
- 6) novčanim sredstvima označavaju se gotov novac i depoziti koji se drže na računima kod banaka;
- 7) račun označava tekući, žiro i drugi račun, uključujući i račun za izvršenje jedne transakcije plaćanja, otvoren na osnovu ugovora između klijenta i banke;
- 8) obračunski račun označava račun banke, kao i račune drugih subjekata koji se vode u Narodnoj banci Srbije, preko koga se vrše plaćanja i obračunavaju međubankarska, odnosno međusobna plaćanja;
- 9) pokrićem na računu označava se dovoljan iznos raspoloživih sredstava i sastoji se od salda prethodnog bankarskog dana, sredstava dospelih na račun u toku bankarskog dana i uplata u toku tog dana, umanjen za plaćanja izvršena u toku tog bankarskog dana, za isplate i predviđene bankarske tarife, do momenta utvrđivanja pokrića, ali ne označava sredstva evidentirana kao privremeni kredit na računu;
- 10) banka označava:
 - a) *pravno lice* koje je osnovano kao banka i koje poslove obavlja prema zakonu kojim se uređuju banke,
 - b) (*brisana*),
 - v) *Narodnu banku Srbije*,
 - g) (*brisana*);
- 11) inicijalna banka označava banku koja prima prvi nalog za plaćanje kojim se inicira transakcija plaćanja;
- 12) prijemna banka označava svaku banku koja primi nalog za plaćanje pošiljaoca;
- 13) odredišna banka označava banku identifikovanu u nalogu za plaćanje, u kojoj se izvršava plaćanje korisniku-poveriocu u transferu odobrenja, odnosno banku u kojoj je račun dužnika u transferu zaduženja i koja u transakciji plaćanja prima poslednji nalog za plaćanje. U transferu odobrenja odredišna banka je banka poverioca, a u transferu zaduženja - banka dužnika;
- 14) banka posrednik označava prijemnu banku koja nije ni inicijalna, ni odredišna banka;
- 15) bankarski dan označava deo dana u kome je banka otvorena za prijem, obradu i prenos naloga za plaćanje i drugih obaveštenja koja se odnose na transakcije plaćanja;
- 16) datum valute označava bankarski dan na koji je potrebno izvršiti nalog za plaćanje, prema instrukcijama pošiljaoca;
- 17) dužnik označava fizičko ili pravno lice koje vrši plaćanje u transakciji plaćanja;
- 18) poverilac označava fizičko ili pravno lice koje prima uplatu u transakciji plaćanja;
- 19) pošiljalac označava fizičko ili pravno lice koje nalog za plaćanje daje prijemnoj banci;
- 20) nalogodavac označava pošiljaoca prvog naloga za plaćanje kojim se inicira transakcija plaćanja. U transferu odobrenja nalogodavac je dužnik, a u transferu zaduženja - poverilac;

- 21) primalac označava pravno ili fizičko lice čija banka treba da primi poslednji nalog za plaćanje u transakciji plaćanja. U transferu odobrenja primalac je poverilac, a u transferu zaduženja - dužnik;
- 22) nalog za plaćanje označava безусловnu instrukciju datu banci da izvrši plaćanje ili naplati određeni iznos novca s naznačenog računa;
- 23) elektronskim se označava način prenosa naloga za plaćanje i drugih podataka u transakciji plaćanja - telekomunikacijski ili fizičkom isporukom traka, disketa i sličnih nosilaca podataka;
- 24) izvršenje označava sprovođenje instrukcija sadržanih u nalogu za plaćanje - izdavanjem prijemnoj banci odgovarajućeg naloga za plaćanje;
- 25) transakcija plaćanja označava prenos poverioca novčanih sredstava s računa dužnika, ili na račun poverioca. U transakciji plaćanja dužnik i poverilac mogu biti različita fizička ili pravna lica, ili isto fizičko ili pravno lice;
- 26) kliring označava razmenu i obradu međubankarskih naloga za plaćanje - radi obračuna bilateralnih ili multilateralnih neto iznosa koje svaka banka duguje, ili koje se svakoj banci duguju za poravnanje naloga za plaćanje uključenih u svaki klirinški krug;
- 27) obračun označava izvršavanje naloga za plaćanje međubankarskih plaćanja;
- 28) ugovor označava sporazum zaključen između banke i klijenta, kojim se regulišu otvaranje i vođenje računa, kao i prava i obaveze ugovornih strana.
- Odredbe ovog zakona koje se odnose na pravna lica primenjuju se i na ogranke stranih privrednih društava koji su osnovani u skladu sa zakonom kojim se uređuje osnivanje privrednih društava.

Čl. 3-46***(Prestalo da važi)***XI PRINUDNA NAPLATA S RAČUNA KLIJENTA****Član 47**

Prinudna naplata s računa klijenta vrši se sa svih računa klijenta kod banaka na kojima on ima sredstva, i vrši se na osnovu:

- 1) izvršnih rešenja poreskih, carinskih i drugih nadležnih organa - prema vremenu prijema;
- 2) izvršnih sudskih rešenja, drugih izvršnih naslova, zakonskih ovlašćenja - prema vremenu prijema;
- 3) naloga poverilaca na osnovu dospelih hartija od vrednosti, menica ili ovlašćenja koje je dužnik dao svojoj banci i svom poveriocu - prema vremenu prijema.

Prinudna naplata se vrši prema redosledu iz stava 1. ovog člana.

Povraćaj sredstava utvrđen u članu 31. ovog zakona ima prioritet u odnosu na naplatu na osnovu naloga iz stava 1. ovog člana.

Član 47a

Prinudna naplata iz člana 47. stav 1. tačka 3) ovog zakona može se vršiti na osnovu menica ili ovlašćenja iz te tačke samo ako su i menice i ovlašćenja evidentirani u registru menica i ovlašćenja koji vodi Narodna banka Srbije (u daljem tekstu: registar menica i ovlašćenja).

Registar menica i ovlašćenja sadrži sledeće podatke:

- 1) serijski broj menice/ovlašćenja;
- 2) matični broj dužnika, odnosno jemca ili avaliste;
- 3) datum izdavanja menice/ovlašćenja;
- 4) datum dospeća menice/ovlašćenja;
- 5) iznos na menici/ovlašćenju, a ako je reč o blanko menici - podatke o osnovu izdavanja (npr. ugovor o kreditu i sl.) i iznos iz osnova izdavanja;
- 6) datum i vreme registrovanja menice/ovlašćenja.

Zahtev za registraciju menice ili ovlašćenja iz stava 1. ovog člana dužnik podnosi svojoj banci, koja izdaje potvrdu o registrovanim menicama ili ovlašćenjima.

Registar menica i ovlašćenja je javna knjiga i vodi se u elektronskom obliku, a podaci iz ovog registra dostupni su na internet strani Narodne banke Srbije.

Kao datum i vreme registrovanja menica i ovlašćenja smatra se datum i vreme kada su na internet strani Narodne banke Srbije objavljeni podaci iz stava 2. ovog člana, za čiju tačnost i verodostojnost odgovara banka.

Narodna banka Srbije propisuje bliže uslove, sadržinu i način vođenja registra menica i ovlašćenja, kao i način brisanja podataka iz registra.

Član 48

Prinudnu naplatu vrši Narodna banka Srbije.

Narodna banka Srbije osnove za prinudnu naplatu iz člana 47. stav 1. tač. 1) i 2) ovog zakona prima od njihovih izdavalaca i odmah posle tog prijema svim bankama nalaže da blokiraju sve dinarske i devizne račune ovog dužnika, da mu ne otvaraju nove račune i da joj bez odlaganja dostave podatke o stanju sredstava na tim računima.

Kad primi obaveštenje od banaka o stanju sredstava na računima iz stava 2. ovog člana, Narodna banka Srbije nalaže banci kod koje dužnik ima najviši iznos sredstava na otvorenom dinarskom računu da se nalog za prinudnu naplatu izvrši s tog računa, a ako na njemu nema dovoljno sredstava - izvršenje se nalaže i drugim bankama kod kojih dužnik ima otvorene dinarske račune, i to redom, prema visini sredstava na tim računima, do potpunog izvršenja naloga za prinudnu naplatu.

Ako na dinarskim računima nema sredstava za izvršenje naloga za prinudnu naplatu ili ih nema dovoljno - izvršenje se nalaže bankama kod kojih dužnik ima otvorene devizne račune, i to redom, prema visini sredstava na tim računima, do potpunog izvršenja naloga za prinudnu naplatu.

Pod sredstvima za izvršenje naloga za prinudnu naplatu podrazumevaju se dinarska sredstva koja se vode na dinarskim računima kod banke, kao i dinarska protivvrednost deviznih sredstava kod banke, osim sredstava čije je izvršenje izuzeto zakonom, aktom Vlade, propisom Narodne banke Srbije, sudskom odlukom ili odlukom poreskog, odnosno carinskog organa i sredstava donacija i humanitarne pomoći, životnog osiguranja, prihoda od privatizacije, sredstava za formiranje robnih rezervi, sredstava samodoprinosu, sudskih depozita, sredstava određenih za isplatu po osnovu akreditiva, sredstava depozita za obezbeđenje kredita, sredstava budžeta za isplatu premija, subvencija i regresa, sredstava obezbeđenja po ugovorima propisanih zakonom i drugim propisom, kao i tuđih sredstava na računima dužnika.

Ako dužnik ima oročena sredstva kod banke, banka je dužna da, posle isteka ugovorenog roka na koji su ta sredstva oročena, i ta sredstva koristi za izvršavanje naloga za prinudnu naplatu u kom slučaju ne može produžavati ugovor na osnovu koga su ta sredstva oročena.

Sredstva dužnika na računu kod banke blokirana na osnovu naloga za prinudnu naplatu ne mogu se koristiti za druga plaćanja tog dužnika.

Nakon potpunog izvršenja naloga za prinudnu naplatu, Narodna banka Srbije bez odlaganja obaveštava banke o tom izvršenju, radi deblokade sredstava dužnika na njegovim računima kod tih banaka.

Osnovi i nalozi za prinudnu naplatu evidentiraju se i izvršavaju prema vremenu prijema kod Narodne banke Srbije.

Član 49

Nalozi iz člana 47. stav 1. tačka 3) ovog zakona izvršavaju se sa računa dužnika kod banke navedene u tim nalogima.

Ako na računu iz stava 1. ovog člana nema sredstava za izvršavanje naloga iz tog stava ili ih nema dovoljno - banka navedena u ovim nalogima podatke iz tih naloga odmah dostavlja Narodnoj banci Srbije, radi izvršenja prinudne naplate s računa dužnika kod banaka na kojima ima sredstava, na način utvrđen u članu 48. ovog zakona.

Čl. 49a-49v**

(*Prestalo da važi*)

XII KAZNENE ODREDBE

Prekršaji

Član 50**

Novčanom kaznom od 200.000 do 2.000.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice:

tač. 1)-5) (*prestale da važe*)

6) ako svoja sredstva na računu kod banke blokirana na osnovu naloga za prinudnu naplatu koristi za druga plaćanja (član 48. stav 7);

7) (*prestala da važi*)

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj i odgovorno lice u pravnom licu - novčanom kaznom od 10.000 do 150.000 dinara.

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj i fizičko lice koje obavlja delatnost - novčanom kaznom od 10.000 do 150.000 dinara.

Član 51**

Novčanom kaznom od 200.000 do 2.000.000 dinara kazniće se za prekršaj banka:

tač. 1)-17) (*prestale da važe*)

18) ako ne postupa u skladu sa članom 48. st. 2. do 8. ovog zakona i propisima donetim na osnovu člana 57. stav 3. tog zakona;

19) ako ne postupa u skladu sa članom 49. stav 2. ovog zakona.

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj i odgovorno lice u banci - novčanom kaznom od 10.000 do 150.000 dinara.

Čl. 52 i 53

(*Brisano*)

XIII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 54*

(Prestao da važi)

Čl. 55 i 56**

(Prestali da važi)

Član 57**

Način prinudne naplate s računa klijenta u smislu ovog člana propisuje Narodna banka Srbije.

Čl. 58-60**

(Prestali da važe)